

WEWNĄTRZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**W ZESPOLE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH NR 1
W MIĘDZYRZECU PODLASKIM**

„Wybierz zawód, który lubisz a nigdy nie będziesz musiał pracować”

- KONFICJUSZ –

„Jeśli nie wiesz dokąd idziesz, pewnie tam nie dojdiesz”

- WINSTON GROOM –

„Nie ma pracy, która nie zawierałaby w sobie radości, tajemnic i zachęty”

- WŁADIMIR LINDEBERG -

PROGRAM OPRACOWAŁA KOMISJA

W SKŁADZIE :

**Justyna Wyszynska – Karłoska
Katarzyna Tichoruk
Marta Węgrzyniak-Szymańska
Maria Matejuk
Monika Torbicz**

PODSTAWY PRAWNE :

- **Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty** (Dz.U. z 2024, poz. 750),
- **Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela** (Dz. U. z 2024 nr 3 poz. 986) ,
- **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo Oświatowe** (Dz. U. Z 2024, poz. 737),
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego** (Dz.U. z 2019 , poz. 325),
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach** (Dz. U. z 2023, poz. 1798),
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 maja 2024 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół** (Dz.U. z 2024 poz. 781),
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 grudnia 2023 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli** (Dz.U. z 2023, poz. 2736),
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej** (Dz.U. z 2024, poz. 996),
- **Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego** , uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 roku jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.
- **Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 roku – 9286/04** to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego – „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem , informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia ”. Raport pokazuje , że edukacja ustawiczna powinna sięgać daleko poza dotychczasową praktykę , występującą w krajach europejskich. Kształcenie ustawiczne służy uzupełnianiu ,

aktualizowaniu wiedzy , przekwalifikowaniu oraz ułatwieniu awansu zawodowego dorosłym.

WSTĘP :

Program Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Jest skierowany do uczniów, rodziców i nauczycieli . Uczniowie, którzy kończą szkołę podstawową stają przed trudnym wyborem szkoły oraz kierunku dalszego kształcenia w szkole ponadpodstawowej . Podjęcie decyzji o wyborze zawodu jest trudnym etapem w ich życiu. Ważne więc jest wyposażenie młodzieży w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, która rzutować będzie na cały przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. W związku z tym uczeń powinien poznać siebie, swoje zainteresowania i predyspozycje zawodowe, świat zawodów i rynek pracy, możliwości uzyskiwania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi, zaplanować swoją ścieżkę edukacyjno – zawodową oraz poznać zagadnienie uczenia się przez całe życie, aby mógł dokonać prawidłowego i w pełni świadomego wyboru. Opierając się na zainteresowaniach oraz mocnych stronach każdego ucznia należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia trafnej i świadomej decyzji o wyborze zawodu. Stworzony w szkole WSDZ ma pomóc uczniom w tych zakresach oraz w przygotowaniu do wejścia na zmieniający się rynek pracy oraz w złagodzeniu startu zawodowego . Uczeń ma możliwość dostępu do usług doradczych, w celu wspólnego rozwiązania problemów edukacyjno-zawodowych, ponieważ to właśnie środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów w szkole podstawowej a potem szkole ponadpodstawowej.

Proponowane w programie działania pozwolą uczniowi na lepsze przyjrzenie się swojej osobie, analizę swoich mocnych stron, zainteresowań a także cech osobowościowych – ważnych przy podejmowaniu decyzji zawodoznawczych. Zajęcia mają dostarczyć młodzieży oraz ich rodzicom wiedzy pozwalającej na świadomy wybór dalszego kształcenia oraz podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodu.

PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DORADZTWA I PORADNICTWA ZAWODOWEGO :

Poradnictwo zawodowe :

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

Orientacja zawodowa :

Działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji – mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

Doradztwo zawodowe :

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub praca w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

Doradca zawodowy :

Osoba udzielająca pomocy w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

Informacja zawodowa :

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanału przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

CELE OGÓLNE :

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolu obejmują preorientację zawodową, która ma na celu zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I – VI szkoły podstawowej obejmują orientację zawodową, której celem jest zapoznawanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem preorientacji i orientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami i środowiskiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy dzieci wobec pracy i edukacji oraz rozwijanie zainteresowań.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji .

1. Organizacja doradztwa zawodowego w przedszkolu, szkole podstawowej.
2. Przygotowanie uczniów do podjęcia trafnej decyzji o dalszej nauce w szkole ponadpodstawowej, wyboru typu szkoły i kierunku dalszej edukacji,
3. Wspieranie uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych,
4. Wspieranie nauczycieli w wypełnianiu zadań z zakresu doradztwa zawodowego,
5. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nich decyzji edukacyjnych i zawodowych,
6. Stworzenie środowiska, sieci współpracy na rzecz rozwoju zawodowego uczniów.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

- 1. Poznawanie własnych zasobów** – zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji, wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy** – poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie** – znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenia się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych** - planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocowego poradnictwa kariery.

PRZEWIDYWANE REZULTATY :

A . Przewidywane rezultaty w odniesieniu do Rady Pedagogicznej.

Nauczyciele :

- potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy,
- rozumieją potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy,
- potrafią współpracować w środowisku lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- poznają metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego,
- znają treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego, sposób jego realizacji w szkole podstawowej,

- potrafią realizować treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego na swoich lekcjach, zebraniach z rodzicami oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami.

B . Przewidywane rezultaty w odniesieniu do uczniów.

W zakresie wiedzy uczeń :

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych,
- zna świat zawodów i rynek pracy, potrafi dokonać podziału zawodów i przyporządkować siebie do odpowiedniej grupy a także wie gdzie szukać informacji na ten temat,
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe,
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu,
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń :

- rozwija swoje zainteresowania,
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności,
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- wyszukuje i przetwarza informacje o zawodach i rynku pracy oraz umiejętność poruszania się po nim.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń :

- skutecznie współpracuje współdziała z kolegami w grupie/zespole,
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej,
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi, tworzy swój własny system wartości,
- kształtowanie zdrowej rywalizacji, ćwiczenie asertywności,

- kształtowanie u uczniów poczucia odpowiedzialności za własny rozwój – świadomość swoich mocnych i słabych stron.

C . Przewidywane rezultaty w odniesieniu do rodziców :

Rodzice :

- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez swoje dziecko,
- rozumieją potrzebę uwzględnienia takich czynników jak : zainteresowań ,predyspozycji, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, kompetencji społecznych, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, zmieniającego się rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka,
- wiedzą gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi edukacyjno - zawodowej swojego dziecka,
- znają świat zawodów oraz oferty szkolnictwa ponadpodstawowego,
- potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony swojego dziecka,
- potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu trafnych decyzji edukacyjno – zawodowych.

TREŚCI , TEMATY ZAJĘĆ :

- Zainteresowania i predyspozycje zawodowe przejawiające się w szkole, domu, w chwilach wolnych od zajęć. Samoobserwacja,
- Uzdolnienia i umiejętności niezbędne w pracy z drugim człowiekiem, w kontakcie z rzeczami – techniką, pracy z symbolami, przyrodą czy działalnością artystyczną,
- Cechy usposobienia i temperamentu – ich znaczenie przy wyborze zawodu.
- Stan fizyczny i zdrowotny a wybór zawodu,
- Samoocena – ustalenie swoich mocnych stron (osiągnięcia, sukcesy, zalety osobiste),
- Rola motywacji w osiąganiu sukcesu zawodowo – edukacyjnego.
- Sposoby radzenia sobie ze stresem,

- Wiedza o zawodach. Istota zawodu – czynności, warunki pracy, wymagania jakie stawia rodzaj zawodu przed kandydatem,
- Zmieniający się rynek pracy, zawody w moim najbliższym otoczeniu, kompetencje na rynku pracy ,
- Drogi dalszego kształcenia – prowadzące do wyboru szkoły i zdobycia zawodu,
- Jak planować przyszłość edukacyjno-zawodową, jak podejmować decyzje wyboru zawodu. Korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

ORGANIZACJA TREŚCI , STRUKTURA PROGRAMU :

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego realizowany jest w Zespole Placówek Oświatowych Nr 1 w Międzyrzeczu Podlaskim – przedszkolu i szkole podstawowej. Został opracowany przez Zespół ds. Doradztwa Zawodowego funkcjonujący w placówce. Program realizowany jest wśród dzieci z grup przedszkolnych, uczniów z klas I – VI, klasy VII a, b i VIII a i b. Działania prowadzone w ramach doradztwa zawodowego w szkole zaplanowane są na II semestry. Realizacja celów odbywa się podczas obowiązkowych i dodatkowych zajęć w przedszkolu i poza nim, obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych związanych z wyborem zawodu i kierunku kształcenia (w klasach I – III i IV – VIII), zajęć z wychowawcą, na lekcjach przedmiotowych oraz innych działaniach w szkole i poza nią (targi, giełdy, spotkania, konkursy, wizyty zawodoznawcze w zakładach pracy itp.).

Preorientacja i orientacja zawodowa prowadzone są w formie zajęć grupowych a doradztwo zawodowe w formie zajęć indywidualnych i grupowych.

Za realizację programu odpowiada Dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciele wychowania przedszkolnego i przedmiotowi, wychowawcy oraz inne osoby wspomagające działania doradcze – doradcy zawodowi i specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz np. przewodnicy podczas wycieczek zawodoznawczych, w których uczestniczą uczniowie. Szkoła i przedszkole dysponują odpowiednim zapleczem – posiadają sale wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny tj. komputery z dostępem do Internetu, tablice multimedialne, telewizory, rzutniki, tablice projekcyjne.

Poradnictwo zawodowe to system działań opartych na współpracy wielu podmiotów dlatego też rodzice uczniów powinni być włączeni w proces doradczy, bo od nich zależy czy decyzje młodych ludzi wypracowane na zajęciach szkolnych zostaną potwierdzone w domu.

Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli, pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji, w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, preorientacji i orientacji zawodowej poczynając od przedszkola poprzez edukację wczesnoszkolną, klasy IV – VI aż do doradztwa zawodowego dla uczniów kończących szkołę podstawową.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE I ZAKRES ICH ODPOWIEDZIALNOŚCI :

Działania z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego realizowane są przez :

- szkolnego lidera doradztwa zawodowego/ koordynatora – pedagoga szkolnego,
 - nauczycieli wychowania przedszkolnego,
 - nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej,
 - wychowawców,
 - nauczycieli przedmiotu,
 - pedagoga specjalnego
 - psychologa,
 - logopedę,
 - bibliotekarzy,
 - pracowników instytucji wspierających działalność szkoły (np. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowego Urzędu Pracy),
 - rodziców lub osoby zaproszone i prezentujące praktyczne aspekty dokonywania wyborów edukacyjno - zawodowych.
- Doradztwo zawodowe na zajęciach obowiązkowych z zakresu kształcenia ogólnego w klasach I – VIII oraz na zajęciach w oddziałach przedszkolnych realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia.
- Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII – VIII prowadzi doradca zawodowy/koordynator do spraw doradztwa zawodowego posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego.
- Doradztwo zawodowe na zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizują : doradca zawodowy/koordynator ds. doradztwa zawodowego, pedagog, psycholog lub inni nauczyciele prowadzący te zajęcia.

Odbiorcami działań z zakresu doradztwa zawodowego są dzieci z grup przedszkolnych, uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi w Międzyrzeczu Podlaskim - z klas VII a, b i VIII a, b oraz ich rodzice.

ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI :

1. Rady Pedagogicznej, pracowników wspierających działania doradcze :
 - tworzenie i zapewnienie ciągłości działań programu doradztwa zawodowego w przedszkolu, szkole podstawowej poczynając od klas I – III, IV – VIII,
 - realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru właściwej drogi edukacyjno-zawodowej :

w KLASIE VII i VIII :

 - poznawanie samego siebie,
 - analiza informacji nt. systemu edukacji i rynku pracy,
 - poszerzanie własnej : wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
 - kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy,
 - rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie,
 - prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dot. podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych,
 - przekazywanie informacji zawodowej dot. pogłębiania informacji o zawodach, strukturze szkolnictwa ponadpodstawowego oraz zapoznanie z ofertą edukacyjną szkolnictwa ponadpodstawowego,
 - konfrontacja samooceny z wymaganiami dot. szkół i zawodów,
 - podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych,
 - indywidualna praca z uczniami, którzy mają problemy decyzyjne, intelektualne, zdrowotne, emocjonalne, rodzinne,
 - współpraca z PPP, PUP, szkołami ponadpodstawowymi z terenu miasta oraz powiatów - bialskiego, radzyńskiego.

W Szkolnym Punkcie Informacji Zawodowej w bibliotece szkolnej – gromadzenie i aktualizowanie informacji dotyczących wyborów edukacyjno-zawodowych (brozury dla uczniów, rodziców, nauczycieli, scenariusze zajęć, poradniki, foldery informacyjne, prezentacje multimedialne, filmy, pomoce dydaktyczne, czasopisma o tematyce zawodoznawczej (prenumerata w miarę możliwości),

- **uaktualnianie zakładki na stronie internetowej szkoły/gazetki na korytarzu** z treściami z zakresu doradztwa zawodowego (zamieszczenie WSDZ w wersji elektronicznej, bieżących informacji dla uczniów i rodziców o rynku pracy, materiałów poradnikowych, linków do stron związanych z doradztwem zawodowym, ofert szkół ponadpodstawowych.

- **praca informacyjna Sekcji Zawodoznawczej przy SU** - prowadzącej wśród uczniów działalność informacyjną dot. zawodoznawstwa oraz organizowanie warunków do uczestnictwa i prezentacji szkół ponadpodstawowych, spotkań z rówieśnikami – absolwentami szkoły, organizowanie konkursów o tematyce zawodoznawczej, prowadzenie gazetki z informacjami z zakresu doradztwa na korytarzu szkolnym (II piętro).

2. Rodziców/prawnych opiekunów uczniów :

Praca z rodzicami dotyczyć będzie pedagogizacji oraz sfery informacyjnej i doradczej.

KLASA VII i VIII

- „Poznaj swoje dziecko”, jego potrzeby i zainteresowania,
- Włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach,
- wskazówki dla rodziców pomocne w wyborze szkoły i zawodu dla ich dziecka,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych – informacje o szkołach i lokalnym rynku pracy.

NAUCZYCIELE REALIZUJĄCY ZADANIA WYNIKAJĄCE Z WSDZ :

Pedagog szkolny/psycholog – pedagogizacja rodziców (indywidualnie lub grupowo) w razie potrzeby na zebraniach z rodzicami przy udziale wychowawców. Określanie mocnych i słabych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów, współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów, włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych, wdrażają uczniów do pogłębiania wiedzy, umiejętności z zakresu kompetencji społecznych, autoprezentacji, metod radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresogennych itp.

Kierują uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do innych specjalistów lub do placówek przysposabiających do zawodu,

Wychowawcy – na lekcjach wychowawczych (zawodoznawczych) wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do pedagoga/psychologa lub doradcy zawodowego. Pomagają w zdobywaniu i pogłębianiu wiedzy o

interesujących zawodach oraz kształtowaniu postaw aktywnych i przedsiębiorczych. Prawa i obowiązki ucznia – prawa pracownika. Co oznacza być człowiekiem odpowiedzialnym (statut szkoły – regulamin pracy ?). Integracja (współpraca w grupie/zespole).

Nauczyciel biblioteki – gromadzi literaturę z zakresu psychologii, prawa pracy i doradztwa zawodowego. Udostępnia informatory i ulotki o szkołach, wskazuje źródła informacji np. (e-SZOK).

Nauczyciel informatyki – w ramach własnego przedmiotu prowadzi naukę poszukiwania informacji (np. dotyczących zatrudnienia), pomaga uczniom klas VIII – SP w logowaniu do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji do szkół ponadpodstawowych, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem. Pomaga w poznawaniu zasad prawidłowego przygotowywania dokumentów aplikacyjnych CV i listu motywacyjnego – wzory pism urzędowych.

Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie – omawia treści dotyczące przedsiębiorczości (cechy przedsiębiorcy), potrzeb człowieka i sposobów ich zaspokojenia, życiorys i list motywacyjny, przyczyny bezrobocia. Kształtuje osobowość ucznia (w tym zawodową). Zapoznaje z pojęciami związanymi z prawem, urzędem, budżetem. Zawody –politik, przedsiębiorca.

Nauczyciel historii – wprowadza pojęcia związane z pracą (obowiązki, odpowiedzialność), nawiązuje do różnych zawodów. Słownictwo związane z konfliktem, sukcesem .

Nauczyciel języka polskiego – nadzoruje uczniów biorących udział w konkursach literackich o tematyce zawodowej, uczy poprawnie formułować życiorys, list motywacyjny, CV. Zapoznaje z zawodami humanistycznymi – psycholog, dziennikarz, aktor, reżyser.

Nauczyciele języków obcych – prezentują uczniom filmy o zawodach w języku angielskim lub niemieckim. Zapoznają ze słownictwem : zwroty grzecznościowe, emocje, ubiór w pracy, instytucjami użyteczności publicznej, obowiązkami pracownika, instrukcjami obsługi.

Nauczyciel matematyki – Algorytmy wokół nas – programista, operator, nawiązuje także do zawodów : fryzjer, stolarz, kucharz.

Nauczyciel biologii – omawiając stan zdrowia i choroby człowieka nawiązuje do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Omawia zawody związane z omawianą tematyką – biolog, mikrobiolog, lekarz, pielęgniarka, farmaceuta, ogrodnik, kucharz, rolnik.

Nauczyciel fizyki – zajęcia o elektryczności , mechanice ; omawia zawody elektryk, mechanik pojazdów samochodowych, dekarz. Zagadnienia z obszaru atomistyki, automatyki.

Nauczyciel chemii – praca w laboratorium (laborant). I pomoc w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatruc – ratownictwo medyczne.

Nauczyciel geografii – nawiązuje do zawodów górnik, handlowiec, kartograf, geolog. Struktura zatrudnienia w Polsce, problemy globalizacji.

Nauczyciel techniki – zachowanie się podczas zwiedzania zabytków, omawia zawody – fotograf, malarz, reżyser, aktor.

Nauczyciel religii – czym jest praca w życiu człowieka, wyznaczanie celów życiowych . Na czym polega szczęście – praca zawodowa jako źródło satysfakcji . Przypowieść biblijna o talentach – wykorzystanie własnego potencjału.

Nauczyciel WDŻ – galeria charakterów, poznawanie własnego charakteru, temperamentu.

Nauczyciele wychowania fizycznego – omawiając trening zdrowotny pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym.

METODY I TECHNIKI PRACY :

- lekcje dydaktyczne (język polski, matematyka, historia, wos, fizyka, chemia, języki obce, technika, informatyka),
- zajęcia aktywizujące uczniów do samodzielnego wyboru zawodu prowadzone w formie warsztatów, lekcji zawodoznawczych, treningi, ćwiczenia grupowe, wolontariat,
- udzielanie informacji w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia zawodowego i planowania dalszej kariery zawodowej,
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- organizowanie warunków do prezentacji i współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi z miasta i spoza terenu miasta,
- giełdy, targi szkół ponadpodstawowych,
- organizowanie wycieczek do zakładów pracy i instytucji kształcących w swojej miejscowości,
- organizowanie spotkań zawodoznawczych z przedstawicielami różnych zawodów,
- obserwacja zajęć praktycznych w szkołach ponadpodstawowych,
- gazetki szkolne,
- konkursy plastyczne – zawodoznawcze, plakaty, kolaż,
- filmy, gry komputerowe, prezentacje wizualne i multimedialne,

- praca z komputerem – śledzenie danych statystycznych, wykorzystywanie wyszukiwarki „ Informator o zawodach ” oraz korzystanie z zasobów strony internetowej www.doradztwo.ore.edu.pl
- MEN, KO w Lublinie,
- ankiety, kwestionariusze,
- autoprezentacje, analiza przypadku, burza mózgów, dyskusja problemowa,
- zebrania i spotkania informacyjne z rodzicami – przedstawienie ofert szkół, udział w zebraniach i dniach otwartych,
- zakładka informacyjna na stronie internetowej szkoły bazą informacji.

SOJUSZNICY I ZASOBY :

Sojusznikami szkoły podstawowej w realizacji programu są :

- pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy,
- organizatorzy Targów, Giełd edukacyjno-zawodowych szkół ponadpodstawowych,
- przedstawiciele szkół z terenu powiatu bialskiego, radzyńskiego ,
- rodzice uczniów,
- osoby wspierające organizację szkolnego doradztwa zawodowego (np. pracownicy zakładów pracy będący rodzicami uczniów, przedstawiciele zawodów itd.),
- absolwenci szkoły.

Zasoby :

- opracowany WSDZ wraz z programami jego realizacji na wszystkich etapach edukacyjnych / modyfikowany w każdym roku szkolnym/,
- Zespół ds. doradztwa zawodowego w ZPO Nr 1 /modyfikowany w każdym roku szkolnym/,
- segregator „Doradztwo Zawodowe” ze scenariuszami i materiałami edukacyjnymi i informacjami z zakresu doradztwa /dostępny w pokoju nauczycielskim/,
- **zasoby internetowe** : zasoby ORE – Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl (filmy, scenariusze, plakaty, broszury, publikacje, e-gazetki),
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna MEN,

- program komputerowy „Informator o zawodach”, „Labirynt zawodów” (www.labirynt-zawodow.program.pl) - niewerbalny test predyspozycji zawodowych i zasób informacji zawodowych dla uczniów,
- gra edukacyjno-terapeutyczna- narzędzie predyspozycji zawodowych „Tajemnice Aeropolis” – www.talentgame.pl .

DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY NA RZECZ UCZNIÓW I RODZICÓW W RAMACH WSDZ :

Pracownicy szkoły odpowiednio do swoich kwalifikacji i wiedzy z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego – prowadzą lekcje, warsztaty, spotkania indywidualne, wskazują uczniom możliwości praktycznego zastosowania zdobytych umiejętności i wiedzy oraz uświadamiają wagę poszczególnych przedmiotów w kształtowaniu kariery zawodowej w przyszłości. Wykorzystują wiedzę na temat ucznia, pomagają w określaniu indywidualnych profili, rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje, realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową. Dla uczniów, którzy chcą rozwijać swoje zainteresowania, pasje prowadzą zajęcia pozalekcyjne : Szkolne Koło Caritas, chór, zajęcia kreatywne z różnych przedmiotów, biblioteczne, sportowe.

Wszelkie działania pracowników szkoły mają na celu przygotowanie uczniów do samodzielności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych (np. egzaminy, podejmowanie świadomych decyzji), łatwej adaptacji do nowych warunków w środowisku szkolnym i zawodowym w przyszłym, dorosłym życiu .

Działania na rzecz rodziców obejmują w szczególności : przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach (poprzez min. udział w prezentacjach szkół organizowanych na terenie szkoły), prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów, zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych przez ich dzieci.

Specjaliści prowadzą indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, rodzinne itp.

Współdziałanie pracowników szkoły w ramach doradztwa zawodowego umożliwia zapewnienie ciągłości działania systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły oraz umożliwia identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmieniającego się rynku pracy.

EWALUACJA :

- przeprowadzenie wśród uczniów ankiety oceniającej przydatność doradztwa zawodowego oraz treści i form przekazywania informacji przez doradcę i nauczycieli – **VI 2025 rok – wychowawcy kl. VII/VIII,**
- sporządzenie sprawozdań z realizacji programu doradztwa zawodowego na podstawie obserwacji własnej i informacji zwrotnych od nauczycieli z realizacji planowanych działań,
- analiza dokumentacji (dzienniki - tematy zajęć),
- analiza wytworów uczniów,
- obserwacja i analiza poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów,
- rozmowa doradcza z uczniem.

**PROGRAM REALIZACJI WSDZ
w roku szkolnym 2024/2025
w kl. VII - VIII**

TEMATYKA DZIAŁAŃ	METODY I FORMY REALIZACJI	TERMINY REALIZACJI DZIAŁAŃ/ODDZIAŁY	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	PODMIOTY WSPÓŁPRACY PRZY REALIZACJI DZIAŁAŃ
I POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	Konsultacje indywidualne dot. zainteresowań, zdolności, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji zawodowych	Rok szkolny 2024/2025 Uczniowie z klas VII - VIII	Doradca zawodowy Pedagog szkolny/specjalny Psycholog szkolny	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna Odział zamiejscowy Urzędu Pracy w Międzyrzeczu Podlaskim
	Rozmowy doradcze dot. możliwości i ograniczeń w zakresie wykonywania czynności/zadań/ról zawodowych	Rok szkolny 2024/2025 Uczniowie z klas VII - VIII	Doradca zawodowy Pedagog szkolny/specjalny Psycholog szkolny wychowawcy klas VII i VIII	Doradca zawodowy z PUP w Międzyrzeczu Podlaskim
	Systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach, predyspozycjach zawodowych	Zebrania z rodzicami uczniów klas VII - VIII - wg terminarza zebrań z rodzicami Dni otwarte/godziny dostępności – wg ustalonego terminarza	Wychowawcy klas VII i VIII Pedagog szkolny/specjalny Psycholog szkolny Doradca zawodowy	
	Spotkania – prezentacje dotyczące ofert szkół ponadpodstawowych i zasad rekrutacji	Rok szkolny 2024/2025 Uczniowie z klas VIII	Doradca zawodowy pedagog szkolny/specjalny psycholog szkolny nauczyciele wychowawcy	Szkoły ponadpodstawowe z terenu miasta i powiatu bialskiego/radzyńskiego

	Targi Edukacji i Pracy (w przypadku organizacji wydarzenia)	Rok szkolny 2024/2025 uczniowie z klas VII i VIII	Doradca zawodowy pedagog szkolny/specjalny psycholog szkolny nauczyciele wychowawcy	ZST Międzyrzec Podlaski lub inne szkoły ponadpodstawowe z terenu miasta
	Ankietowanie na godzinach wychowawczych - Ankieta skłonności zawodowych.	Rok szkolny 2024/2025 – I semestr Kl. VII a, b	Doradca zawodowy Wychowawcy kl. VII a, b	
	Zajęcia zawodoznawcze z psychologiem szkolnym dot. predyspozycji, przeciwwskazań do wykonywania zawodów, kompetencji kluczowych	Rok szkolny 2024/2025 – II semestr Uczniowie z klasy VIIa/b Kompetencje zawodowe czym są – czym jest kapitał psychologiczny pracownika i jak go rozwijać ?	psycholog szkolny	PPP Międzyrzec Podlaskiej PUP oddział Międzyrzec Podlaski Doradca/koordynator Wychowawcy kl. VIII a/b
	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w kl. VII – VIII. TEMATY VII -Wszyscy jesteście zdolni ; Moje umiejętności – moje sukcesy. VIII – Zdolności i uzdolnienia ; Jakie wartości są dla mnie ważne ?	Rok szkolny 2024/2025 I semestr II semestr	doradca zawodowy/koordynator	

	<p><u>Konkurs plastyczny:</u></p> <p>” Moja przyszłość zawodowa poprzez wykonywanie wymarzonego zawodu”</p>	<p><u>kl. VII – VIII – I semestr</u></p>	<p>Hanna Adamczyk nauczyciel plastyki</p>	
<p>II ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<p>„Zawody wokół nas ”- wycieczki <u>zawodoznawcze do lokalnych firm i zakładów pracy</u></p>	<p>Rok szkolny 2024/2025</p> <p>Uczniowie z klas VII – VIII – np. na godzinach wychowawczych</p>	<p>wychowawcy klas nauczyciele przedmiotów</p> <p>doradca zawodowy/koordynator</p>	<p>Pracodawcy</p> <p>Przedsiębiorcy</p> <p>Zakłady pracy</p>
	<p>Projekt zawodoznawczy : <u>Poznajemy zawody i drogi do jego zdobycia</u></p> <p><u>tematyczne spotkania z przedstawicielami wybranych zawodów</u></p> <p>/np. wykonywanych przez rodziców uczniów/.</p>	<p><u>Rok szkolny 2024/2025 – I - II semestr</u></p> <p>Kl. VII – VIII – np. na godzinach wychowawczych</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>pedagog szkolny/specjalny</p> <p>psycholog szkolny</p> <p>wychowawcy klas</p>	<p>Rodzice</p> <p>przedsiębiorcy prowadzący działalność usługową</p>
	<p>„ Dzień Talentów”- prezentacje swoich talentów</p>	<p>Rok szkolny 2023/2024 – II semestr – kl. VII a, b, VIII a, b</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>wychowawcy klas VII a, b, VIII a, b</p>	

	<p>Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w kl. VII – VIII – TEMATY</p> <p>VII – Zawody wokół nas; Marzenia do spełnienia ; W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z... ?</p> <p>VIII – Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?; Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców.</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025</p> <p>I semestr</p> <p>VII a, b</p> <p>II semestr</p> <p>VIII a, b</p>	<p>doradca zawodowy</p>	
	<p>Spotkanie z pracownikami z Powiatowego Urzędu Pracy nt. aktualnej sytuacji na rynku pracy, zawody deficytowe, nadwyżkowe, zrównoważone – BAROMETR ZAWODÓW</p>	<p>Rok szkolny 2023/2024 – II semestr - uczniowie z klasy VIII a</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>wychowawca klasy VIII a</p> <p>pedagog szkolny</p> <p>psycholog szkolny</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy /oddział w Międzyrzecu Podlaskim</p>
<p>III</p> <p>RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<p>„I co dalej ósmoklasisto ?” – analiza ofert szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej,</p>	<p>Uczniowie z klasy VIII a, b oraz ich rodzice</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>pedagog szkolny</p> <p>psycholog szkolny</p>	<p>Kuratorium Oświaty organy prowadzące szkoły ponadpodstawowe</p>

	<p><u>zapoznanie z</u> Harmonogramem rekrutacji 2025/26, Informatorem o szkołach ponadpodstawowych 2025/26</p>			Strona internetowa KO w Lublinie
	<p>Współpraca z instytucjami wspierającymi doradztwo zawodowe</p> <p>Szkolenia, kursy</p> <p>Pozyskiwanie materiałów metodycznych, wymiana doświadczeń</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025</p> <p>Uczniowie z klas VII a, b, VIII a, b</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>nauczyciele wychowawcy</p> <p>pedagog szkolny/specjalny</p> <p>psycholog szkolny</p>	<p>PPP</p> <p>PUP</p> <p>Szkoły ponadpodstawowe</p> <p>Kuratorium Oświaty</p> <p>Organ prowadzący ORE</p>
	<p>Udział uczniów w Dniach Otwartych Szkół Ponadpodstawowych</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025 uczniowie z klas VIII</p>	<p>doradca zawodowy</p> <p>nauczyciele wychowawcy</p> <p>pedagog szkolny</p> <p>psycholog szkolny</p>	<p>Szkoły ponadpodstawowe z terenu miasta i powiatu bialskiego</p>
	<p>Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w kl. VII – VII – TEMATY</p> <p>VII – Szkoły zawodowe szkołami pozytywnego wyboru ; Jak długo uczymy się ? - cz.I</p> <p>VIII – Informacje w zasięgu ręki , czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych; Co gwarantuje mi szkoła ? Kwalifikacje i kompetencje; Jak długo uczymy się ? – cz. II</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025</p> <p>I semestr</p> <p>II semestr</p>	<p>doradca zawodowy</p>	

<p>IV PLANOWA NIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMO WANIE DECYZJI EDUKACYJ NO – ZAWODO- WYCH</p>	<p>Konsultacje indywidualne – motywowanie uczniów do udziału w olimpiadach i konkursach przedmiotowych/zawodowych celem planowania dalszej ścieżki edukacyjno - zawodowej</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025 Uczniowie z klas VII – VIII</p>	<p>doradca zawodowy nauczyciele wychowawcy pedagog szkolny/psycholog szkolny</p>	<p>Kuratorium Oświaty Ośrodek Rozwoju Edukacji – ORE Inne zajmujące się poradnictwem zawodowym</p>
	<p>„<u>Być kowalem własnego losu</u>” - rozmowy doradcze dot. celów i planów edukacyjno-zawodowych</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025 Uczniowie z klas VII – VIII</p>	<p>doradca zawodowy wychowawcy pedagog szkolny/specjalny/psycholog szkolny</p>	<p>PPP Międzyrzec Podlaski PUP Międzyrzec Podlaski</p>
	<p>Pogadanki dot. instytucji wspierających w wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej prowadzone w ramach godziny z wychowawcą</p>	<p>Uczniowie z klas VII – VIII</p>	<p>wychowawcy klas VII i VIII pedagog szkolny/specjalny/psycholog szkolny</p>	<p>Zasoby strony www.doradztwo.ore.edu.pl , Ośrodek Rozwoju Edukacji – ORE Zintegrowana Platforma Edukacyjna</p>
	<p><u>Prelekcja dla rodziców</u> „Jak wspierać i doradzać dziecku w świadomym wyborze szkoły i zawodu .”</p>	<p>Rodzice uczniów z klasy VIII a, b – <u>II semestr</u></p>	<p>pedagog szkolny/psycholog szkolny doradca zawodowy wychowawcy klas VIII a, b</p>	

	<p>Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w kl. VII – VIII – TEMATY</p> <p>VII – Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową ?; Doradca zawodowy -kto to taki? Co dwie głowy to nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu ?</p> <p>VIII – Kariera zawodowa. Co w trawie piszczy; Jak wybrać szkołę ?; Kim chcę zostać w przyszłości ?</p>	<p>Rok szkolny 2024/2025</p> <p>I semestr</p> <p>II semestr</p>	<p>doradca zawodowy</p>	
--	---	---	-------------------------	--

Tematyka zajęć w roku szkolnym 2024/ 2025

I SEMESTR

DORADZTWO ZAWODOWE NA POZIOMIE KLASY VII

TREŚCI PROGRAMOWE	TEMATY ZAJĘĆ	CZAS
Poznawanie własnych zasobów	1. Wszyscy jesteśmy zdolni !	45 min
	2. Moje umiejętności – moje sukcesy.	45 min
Świat zawodów i rynek pracy	3. Zawody wokół nas.	45 min
	4. Marzenia do spełnienia.	
	5. W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z... ?	45 min 45 min
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	6. Szkoły zawodowe – szkołami pozytywnego wyboru.	45 min
	7. Jak długo uczy się ?- cz.I	45 min
	8. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową ?	45 min
	9. Doradca zawodowy – kto to taki ?	45 min
	10. Co dwie głowy to nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu ?	45 min

II SEMESTR

DORADZTWO ZAWODOWE NA POZIOMIE KLASY VIII

TREŚCI PROGRAMOWE	TEMATY ZAJĘĆ	CZAS
Poznanie własnych zasobów	1. Zdolności i uzdolnienia.	45 min
	2. Jakie wartości są dla mnie ważne.	45 min
Świat zawodów i rynek pracy	3. Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy.	45 min
	4. Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców.	45 min
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	5. Informacje w zasięgu ręki , czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych.	45 min
	6. Co gwarantuje mi szkoła ? Kwalifikacje i kompetencje.	45 min
	7. Jak długo uczymy się ?- cz.II	45 min
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	8. Kariera zawodowa . Co w trawie piszczy ?	45 min
	9. Jak wybrać szkołę ?	45 min
	10. Kim chcę zostać w przyszłości ?	45 min

Przydatne linki :

Ośrodek Rozwoju Edukacji

www.ore.edu.pl

Zintegrowana Platforma Edukacyjna

<https://zpe.gov.pl>

doradztwo.ore.edu.pl

Kuratorium Oświaty w Lublinie

www.kuratorium.lublin.pl

Ministerstwo Edukacji i Nauki

men.gov.pl

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości

www.junior.org.pl

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białej Podlaskiej

Filia w Międzyrzecu Podlaskim

www.powiatowa-poradniabp.pl